

VYBRANÉ ASPEKTY ZÁKONNÝCH POVINNOSTÍ PŘEDSTAVITELŮ OBCÍ

VÝKON MANDÁTU ZASTUPITELE
STŘET ZÁJMŮ
PÉČE ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE

JUDr. PhDr. Petr Kolář, Ph.D.
2023

Vznik a zánik mandátu zastupitele

▪ Vznik mandátu

- zvolením (§ 69 odst. 1 Ozř., § 55 odst. 1 ZVZO)
- „*ke zvolení dojde ukončením hlasování*“
- Člen zastupitelstva skládá **na začátku prvního zasedání, jehož se po svém zvolení zúčastní, slib** (§ 69 odst. 2)
 - zákonná forma: pronesení slova „slibuji“ + podpis
 - pokud by člen zastupitelstva odmítl slib složit nebo by tak učinil s výhradou, je třeba tuto skutečnost poznamenat v zápise ze zasedání
 - od 1.7.2016 – novela § 137 - členové zastupitelstev městských částí nebo obvodů již neskládají slib ve vztahu ke „statutárnímu městu“ ale k částem nebo obvodům (NSS 7 As 201/2015-25 – Dolní Počernice)

▪ inkompatibilita x ineligibilita

- zvolen může být pouze: (§ 5 ZVZO)
 - volič, u něhož není překážka výkonu volebního práva
 - státní občan ČR nebo jiného státu EU
 - dosáhl věku 18 let
 - trvalý pobyt v obci (*„formálně evidenční povaha“*)
 - nesmí být v trestu odnětí svobody
 - bez omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva
- Člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát **osobně** a v souladu se svým slibem a **není přítom vázán žádnými příkazy**. (§ 69 odst. 4)

Obsah mandátu zastupitele

- § 82 zákona o obcích
- Člen zastupitelstva obce **má při výkonu své funkce právo:**
 - **předkládat** zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím **návrhy na projednání,**
 - **vznášet dotazy, připomínky a podněty** na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; **písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,**
 - **požadovat** od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, **informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.**
- § 83 zákona o obcích
- Člen zastupitelstva obce **je povinen zúčastňovat** se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, **hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.**
- Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat.

Zánik mandátu **ze zákona** (§ 55 odst. 2 ZVZO)

- odmítnutím slibu nebo složením s výhradou
- **písemnou rezignací**
 - „dnem, kdy starosta obdrží **písemnou** rezignaci“
 - podatelna úřadu; ve 24,00 hod toho dne
 - **nelze vzít zpět !!!** nelze vyhradit na jiné datum !!!
 - *Pokud rada či zastupitelstvo obce předá osvědčení o tom, že se náhradník stal členem zastupitelstva obce, ale původní zastupitel tvrdí, že jeho mandát nezanikl ze zákona rezignací, může se domáhat ochrany proti vydání předmětného osvědčení prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 s. ř. s. Návrh v rámci soudnictví ve věcech volebních (§ 88 a násl. s. ř. s.) není možný, protože neexistuje rozhodnutí o zániku mandátu, jehož zrušení by se bylo možno domáhat návrhem. **K zániku mandátu rezignací dochází přímo ze zákona** podle § 55 odst. 2 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí. (NSS, čj. 8 As 84/2011 - 208)*
- úmrtím
- dnem voleb do zastupitelstva obce
 - na konci prvního dne voleb (§ 3 odst. 3 ZVOZ)
- sloučením obcí nebo připojením obce

Zánik mandátu **rozhodnutím zastupitelstva**

(§ 55 odst. 2 ZVZO)

a) **pravomocné odsouzení k nepodmíněnému trestu**

- v případě pochybností - krajský úřad (dle vnitřního a kancelářského řádu soudů se výsledky trestního stíhání členů zastupitelstev obcí oznamují příslušným krajským úřadům)

b) **ztráta volitelnosti**

- změnou trvalého pobytu nebo omezením svéprávnosti k výkonu volebního práva (§ 3032 NOZ)
- Pl. ÚS 59/10, Pl. ÚS 6/11, Pl. ÚS 38/11

c) **neslučitelnost funkcí**

zánik mandátu vyslovuje zastupitelstvo na nejbližším zasedání !!

- ředitel KrÚ může požádat o mimořádné zasedání zastupitelstva (lhůta 21 dnů na svolání)
 - při absenci usnesení zastupitelstva vysloví zánik mandátu ředitel KrÚ
 - nutno doručit tomu, jehož se týká - soudní ochrana (§ 59 odst. 3)
-
- mandát zaniká dnem marného uplynutí lhůty pro podání návrhu soudu nebo právní mocí rozhodnutí soudu (lhůta 2 pracovní dny od doručení !!!)

Neslučitelnost výkonu funkcí z pohledu zastupitele

(§ 5 odst. 2, 3 ZVZO)

Kumulace dvou zákonných podmínek:

- **zaměstnanec zařazený do:**
 - obecního úřadu této obce (nebo magistrátu u členěných statutárních měst), nebo
 - pověřeného obecního úřadu, nebo
 - do krajského úřadu, nebo
 - do finančního úřadu
- **neslučitelnost nastane pouze za podmínky, že:**
 - zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce, nebo
 - jde o zaměstnance jmenovaného starostou, hejtmánem nebo radou kraje nebo obce

Slučitelné tedy jsou např.:

- *zaměstnanec obce vykonávající pomocné, technické práce*
- *strážník městské policie nebo policista PČR, celník, hasič ...*
- *ředitel nebo učitel školské příspěvkové organizace*

Nastupování náhradníků (§ 56 ZVZO)

- „uprázdní-li se mandát ... nastupuje náhradník z **téže** volební strany ... **dnem následujícím** po dni, kdy došlo k zániku mandátu.“ (§ 56 odst. 1)
- rada (nebo zastupitelstvo) předá osvědčení o vzniku mandátu do 15 dnů
- **účinky ex lege** !!- nikoliv až předáním osvědčení
- náhradnictví zaniká:
 - dnem voleb, ztrátou volitelnosti, úmrtím
 - **písemnou rezignací** na postavení náhradníka
- **není-li náhradník - mandát zůstává neobsazen až do konce funkčního období zastupitelstva**
 - **vliv na konstrukci absolutní většiny**
 - klesne-li počet pod 5 = nové volby

Pokles počtu mandátů pod zákonem stanovenou výší (§ 58 ZVZO)

- **Nové volby** se konají v případě, že:
 - počet zastupitelů klesne **o více než polovinu a nejsou ani náhradníci**
 - počet zastupitelů **klesne pod 5 a nejsou náhradníci**
- povinnost starosty (obecního úřadu) ve lhůtě 30 dnů požádat MV prostřednictvím KrÚ o vyhlášení nových voleb; **nelze stanovit odlišný počet zastupitelů !**
- nedochází však k zániku zastupitelstva, pouze k omezení jeho pravomocí - *nelze rozhodovat o vyhrazených pravomocích (§ 84 odst. 2 a § 85); lze schvalovat rozpočtová opatření + rozpočtové provizorium*
- **zánik mandátu všech zastupitelů** = správce obce (§ 98)
- mimořádné volby se nekonají ve lhůtě 6 měsíců před řádným termínem voleb

Odměňování zastupitelů po novele OZř (od 1. ledna 2018)

Zastupitelstvu obce je vyhrazeno: (§ 84 odst. 2)

- určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni (písm. k)
- stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce
 - může přihlédnout k plnění individuálních úkolů, které jednotlivým neuvolněným členům zastupitelstva obce uložilo, a předem stanoveným způsobem k jejich **účasti na jednání orgánů obce, jejichž jsou členy**
 - **usnesení pozbývá účinnosti ukončením funkčního období zastupitelstva obce, které odměnu stanovilo.**
- stanovit paušální částku náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce
- rozhodovat o **mimořádných odměnách**
 - za splnění mimořádných nebo zvláště významných úkolů obce.
 - souhrnná výše mimořádných odměn poskytnutých v kalendářním roce **uvolněnému členovi zastupitelstva** obce **nesmí být vyšší než dvojnásobek** nejvyšší odměny, která mu v průběhu tohoto kalendářního roku náležela za výkon jím zastávaných funkcí za měsíc.
 - souhrnná výše mimořádných odměn poskytnutých v kalendářním roce **neuvolněnému členovi zastupitelstva** obce **nesmí být vyšší než dvojnásobek maximální výše odměny**, kterou za výkon jím zastávané funkce nebo v souhrnu za výkon jím zastávaných funkcí za měsíc stanoví zákon a prováděcí právní předpis.
 - návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být uveden jako **samostatný bod navrženého programu** připravovaného zasedání zastupitelstva obce.
 - návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být odůvodněn a **projednán jako samostatný bod programu jednání** zastupitelstva obce. **Důvod poskytnutí mimořádné odměny musí být uveden v usnesení zastupitelstva obce**, kterým byla mimořádná odměna poskytnuta.

Odměňování zastupitelů

Zastupitelstvu obce je vyhrazeno: (§ 84 odst. 2)

- rozhodovat o plněních pro členy zastupitelstva obce podle § 80
 - příspěvek na **úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku**, jde-li o starostu, místostarostu nebo člena zastupitelstva obce, který oddává nebo v souvislosti se zastupováním obce na veřejných občanských obřadech,
 - příspěvek na **podporu vzdělávání** v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce,
 - příspěvek na stravování, jde-li o **uvolněného** člena zastupitelstva obce,
 - příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření nebo životní pojištění, jde-li o **uvolněného** člena zastupitelstva obce,
 - odměnu při významném životním výročí,
 - příspěvek na **pojištění rizik spojených s výkonem funkce** člena zastupitelstva obce,
 - příspěvek na podporu zdravotních, kulturních a sportovních aktivit, jde-li o **uvolněného** člena zastupitelstva obce,
 - příspěvek na rekreaci, jde-li o **uvolněného** člena zastupitelstva obce.
- ***Plnění lze členovi zastupitelstva obce poskytnout za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce.***
- vyslovovat **souhlas se vznikem pracovněprávního vztahu mezi obcí a členem zastupitelstva**
- stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce
- rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů výborů, **komisí** a zvláštních orgánů obce

Zákonná úprava střetu zájmů

■ § 83 odst. 2 zákona obcích

- Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat.

■ Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů

- revizní novela č. 216/2008 Sb.
- „školská novela č. 350/2009 Sb. (ředitelé škol)
- novela „lex Babiš“ č. 14/2017 Sb.
- „novela novely“ – č. 112/2018 Sb. (účinnost od 30. června 2018)
 - nahlížení do CRO - uvolnění vs. neuvolnění
 - od 1. 6. 2019 –propojení CRO a Katastru nemovitostí

- poslední novela: č. 180/2022 Sb. (účinnost od 1. července 2022) – osobní působnost na úrovni obcí

■ únor 2020 - Ústavní soud zamítá návrh prezidenta na zrušení § 4a – 4c (Pl. ÚS 4/17)

- Nadále platí zákaz účastnit se veřejných zakázek a poskytovat dotace obchodním společnostem s majetkovou účastí členů vlády

Ústavní soud a střet zájmů (Pl. ÚS 38/17)

- **11.3.2020 – Ústavní soud částečně vyhověl podanému návrhu**
- Z větší části Ústavní soud navrhovatelům nepřisvědčil a podpořil stávající osobní působnost zákona i široce koncipovanou oznamovací povinnost veřejných funkcionářů.
- *„nejde o regulaci směřovanou vůči soukromým subjektům, ale o jistou podobu samoregulace veřejné moci v zájmu jejího řádného výkonu.“*
- *Zde pak není rozdílu mezi funkcionáři uvolněnými a neuvolněnými, neboť rozsah jejich kompetencí při výkonu veřejné moci je stejný.“*
- Ústavní soud se však neztotožnil s potřebností aktivního zveřejňování údajů z oznámení všech „politických“ veřejných funkcionářů a **příslušnou část zákona jako protiústavní zrušil**
- *„Má-li být cílem nahlížení do registru prevence či odhalení střetu zájmů, resp. zvýšení důvěry veřejnosti v činnost veřejné moci [...], nelze považovat formální bariéru v podobě podání individuální žádosti za překážku, která by naplnění uvedeného účelu bránila. [...] Poskytováním údajů z registru na žádost je zároveň dostatečně naplněna i preventivní funkce zpřístupňování údajů, tedy vědomost veřejných funkcionářů o možnosti kohokoli, kdo se identifikuje, zjistit údaje z registru oznámení a případný střet odhalit.“*
- **odložená vykonatelnost do 31. 12. 2020**

„Politici“ - § 2 odst. 1

Osobní působnost zákona

„Nepolitici“ - § 2 odst. 2, 3

Ústavní činitelé

Poslanci a senátoři

Členové vlády a náměstci

Bankovní rada, RRTV, ERU, NKU ...

Volené orgány obcí a krajů

Uvolnění krajských zastupitelů

Uvolnění zastupitelů obcí a městských částí

Starostové a místostarostové

Členové krajských a městských rad

Zaměstnanci

Vedoucí úředníci obecních a krajských úřadů

Statutářové PO zřízených zákonem a příspěvkových organizací

Vedoucí zaměstnanci (2. – 4. stupeň řízení)

Představení ve státní službě (2. – 4. stupeň řízení)

Ostatní

Soudci a státní zástupci

Voják z povolání (od plukovníka výše)

Vedoucí příslušník bezpečnostních sborů

Osobní působnost zákona veřejní funkcionáři na úrovni obcí (od 1. července 2022)

■ Volení členové orgánů obcí

- § 2 odst. 1 písm. p) **všichni uvolnění členové zastupitelstva**
 - § 2 odst. 1 písm. q) **všichni neuvolnění starostové**
 - § 2 odst. 1 písm. q) **neuvolnění místostarostové - pouze „dvojkové“ a „trojkové“ obce a města**
 - § 2 odst. 1 písm. q) **neuvolnění radní - pouze „trojková“ města**
- *k 1. září 2022 Ministerstvo spravedlnosti (dle čl. II přechodných ustanovení zákona č. 180/2022 Sb.) provedlo výmaz oznámení z Centrálního registru oznámení podaných osobami, na které již zákon o střetu zájmů nedopadá, tj. (neuvolněných místostarostů jedničkových obcí, neuvolněných členů rad jedničkových obcí a neuvolněných členů rad dvojkových obcí)*

■ Vedoucí úředníci městských a obecních úřadů

- podílející se na výkonu správních činností - funkční vymezení (§ 2 odst. 3)
 - příkazci finančních operací nad 250.000,- Kč (*„je oprávněn nakládat“*)
 - účast na zadávání veřejných zakázek (*„bezprostředně se podílí na rozhodování“*)
 - rozhodují ve správním řízení (*mimo blokované řízení*)
 - podílí se na vedení trestního stíhání

■ Příspěvkové organizace zřizované obcí

- ředitelé + vedoucí zaměstnanci 2, 3, 4 stupně řízení
 - **Vyjmuty školy a školská zařízení**

Odměna za členství v podnikajících subjektech (§ 5)

- **Veřejnému funkcionáři (uvolněnému), který *je obcí určen*, aby vykonával funkci člena řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu podnikající právnické osoby, pokud v ní obec nebo jí ovládaná právnická osoba má podíl nebo hlasovací práva, *nenáleží za tuto činnost odměna, podíl na zisku nebo jiné plnění.***
 - **Výjimka:** plnění, které veřejný funkcionář obdrží v podobě *úhrady pojistného na pojištění odpovědnosti za výkon funkce* nebo které obdrží *v souvislosti se svou účastí na jednání těchto orgánů* v souladu s běžnými zvyklostmi do výše 10 000 Kč ročně.
 - **§ 84 odst. 2 zákona obcích: „zastupitelstvo je vyhrazeno:**
 - *f) delegovat zástupce obce na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast,*
 - *g) navrhopvat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhopvat jejich odvolání*

Inkompatibilita po skončení výkonu veřejné funkce (§ 6)

- *omezení některých „výdělečných“ činností po skončení výkonu funkce*
 - zákaz stát se společníkem,
 - zákaz stát se členem orgánů společnosti,
 - zákaz zaměstnaneckého vztahu
- *po dobu 1 roku od skončení výkonu veřejné funkce*
 - pouze podnikající právnická osoba (nebo zaměstnavatel) nebo jí ovládané právnické osoby
 - **úspěšná nadlimitní veřejná zakázka v uplynulých třech letech**
- na úrovni obcí se týká:
 - **uvolněných zastupitelů,**
 - vedoucích úředníků
 - ředitelů a vedoucích zaměstnanců příspěvkových organizací
 - **v případech, kdy veřejný funkcionář nebo orgán, jehož byl členem, rozhodoval o úspěšné nadlimitní veřejné zakázce!!**
- obdoba konkurenční doložky
- není rozhodující způsob zániku funkce

Druhy povinných oznámení dle zákona o střetu zájmů

▪ **oznámení o osobním zájmu**

- podává se v průběhu jednání kolektivního orgánu
- je pouze součástí zápisu z jednání zastupitelstva nebo rady

Do centrálního registru oznámení se vkládá:

▪ **vstupní oznámení**

- skutečnosti rozhodné ke dni předcházejícímu dni zahájení výkonu funkce
- zapisuje se do CRO do 30 dnů od zápisu (15 + 30 dnů od vzniku funkce)

▪ **průběžné oznámení**

- skutečnosti rozhodné k období (kalendářnímu roku) v průběhu výkonu funkce
- zapisuje se do CRO do 30.6. následujícího roku

▪ **výstupní oznámení**

- skutečnosti rozhodné k okamžiku zániku funkce
- zapisuje se do CRO do 30 dnů od zápisu (15 + 30 dnů od zániku funkce)

Oznámení o osobním zájmu (§ 8)

- vztahuje se pouze na členy kolektivních orgánů
 - nikoliv na poradní orgány obcí a krajů
- povinnost oznámit svůj poměr k projednávané věci, pakliže
 - vystoupí v rozpravě (tajemníci a ředitelé úřadů)
 - předloží návrh nebo **je oprávněn hlasovat**
 - vzhledem k výsledku projednávané věci by mohla vzniknout osobní výhoda nebo újma nebo jiný osobní zájem
- **neplatí, jde-li jinak o prospěch nebo zájem obecně zřejmý ve vztahu k neomezenému okruhu adresátů.**
- oznámení pouze ústně - vždy do zápisu
- **sankce za porušení povinnosti: § 23 odst. 1 - pokuta až 50 tis. Kč**
- vazba na ust. § 83 odst. 2 zákona o obcích: *„Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat.“*

Oznámení o činnostech (§ 9)

- Oznamuje se:
 - **podnikání nebo OSVČ** (předmět, způsob, místo)
 - **společnosti nebo členství v podnikajících** právnických osobách (firma, sídlo)
 - **členství ve statutárních, řídicích, dozorčích a kontrolních orgánech podnikajících** právnických osob
 - **pracovněprávní nebo obdobný vztah nebo služební poměr**
 - je provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku, anebo společníkem, členem nebo ovládající osobou právnické osoby, která je provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku.
- uvádí se **pouze údaje o skutečnostech majících vztah k době výkonu veřejné funkce**
 - nikoliv ukončené činnosti před započatím výkonu veřejné funkce
- „*vztah obdobný pracovněprávnímu*“
 - *služební vztahy podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě,*
 - *služební vztahy příslušníků bezpečnostních sborů podle zákona č. 361/2003 Sb.,*
 - *služební vztahy vojáků z povolání podle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,*
 - *pracovní vztahy soudců a členů družstev, je-li podmínkou podle stanov družstva rovněž pracovní vztah*
 - *je otázkou, zda též práce konané mimo pracovní poměr dle § 74 an. zákoníku práce*

Oznámení o majetku (§ 10)

- **vstupní oznámení**
 - majetek, který vlastní ke dni předcházejícímu dni zahájení výkonu funkce
- **průběžné oznámení** - majetek, který nabyl v uplynulém kalendářním roce v průběhu výkonu funkce
- **výstupní oznámení** - majetek, který nabyl v uplynulém kalendářním roce do ukončení výkonu funkce
- **co vše se oznamuje ?**
 - vlastnictví výlučné
 - spoluvlastnictví podílové
 - spoluvlastnictví bezpodílové (SJM)
 - *nezahrnuje se:*
 - *majetek ve výlučném vlastnictví druhého z manželů*
 - *majetek ve výlučném vlastnictví jiných členů domácnosti (např. dětí nebo rodičů)*

Oznámení o majetku - **Věci nemovité**

- *hmotné i nehmotné; v jakékoliv velikosti a hodnotě !!!*
- *od června 2019 – provázání s katastrem nemovitostí*

Druhy nemovitých věcí:

- **pozemky** včetně staveb na nich zřízených a věcná práva k nim
 - služebnosti, reálná břemena, zástavní právo, předkupní právo, právo stavby
- podzemní stavby se samostatným účelovým určením
 - např. vinný nebo jiný sklep, podzemní garáž, hrobka
- práva, která za nemovité věci prohlásí zákon
 - např. vodní dílo – hráz rybníka, kamenná studna; některé inženýrské sítě (kanalizace)
- stavby, které nejsou součástí pozemku (přechodná ustanovení k NOZ)
- dočasné stavby
- bytová jednotka – zahrnuje byt jako prostorově oddělenou část domu sloužící k bydlení a podíl na společných částech nemovité věci, které jsou vzájemně spojené a neoddělitelné
- nebytový prostor jako prostorově oddělenou část domu nesloužící k bydlení; nebo soubor bytů nebo nebytových prostorů

Oznámení o majetku - **Věci movité**

- *hmotné i nehmotné*
- **Vstupní a mimořádné oznámení:** věci movité určené podle druhu, jejichž cena, která je v daném místě a čase obvyklá, **přesahuje v jednotlivém případě částku 500 000 Kč**
- **Průběžné oznámení:** Věci movité určené podle druhu, pokud je nabyt v průběhu kalendářního roku a jejich **hodnota ve svém souhrnu**, do něhož se nezapočítávají věci, jejichž cena je nižší než 50 000 Kč, **přesáhla částku 500 000 Kč**

Příklady movitých věcí:

- **automobily**
- **starožitnosti**
- **peníze** - na účtu i v hotovosti; včetně spoření a kapitálového pojištění
- **pohledávky** – postavení věřitele (např. půjčka)
- **podíl v družstvu (bytovém)**

Oznámení o majetku - Cenné papíry a podíly v obchodních korporacích

Nejčastější příklady druhů cenných papírů

- **Akcie** – cenný papír, který potvrzuje akcionáři vlastnictví podílu na akciové společnosti. Pokud jsou s akciemi spojena nějaká práva, např. právo zástavní, uvede veřejný funkcionář tuto skutečnost do poznámky. V případě hromadné akcie uvede veřejný funkcionář počet akcií, které tato hromadná akcie nahrazuje.
- **Dluhopis** – cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení určité dlužné částky a případně vyplacení stanovených výnosů.
- **Investiční list** – listinný cenný papír na jméno, který vyjadřuje podíl společníka – komanditisty – v komanditní společnosti.
- **Kmenový list** – cenný papír na jméno vyjadřující podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným. V případě hromadného kmenového listu veřejný funkcionář uvede počet kmenových listů, které hromadný kmenový list nahrazuje.
- **Podílový list** – cenný papír, který dokládá vlastnictví nebo spoluvlastnictví majetku v otevřeném nebo uzavřeném podílovém fondu.
- **Směnka** – cenný papír potvrzující oprávnění věřitele na splacení dluhu. Veřejný funkcionář cenný papír v tomto oddíle oznamuje pouze v případě, že je věřitelem (osobou oprávněnou ze směnky). V případě, že je veřejný funkcionář dlužníkem (osobou zavázanou ze směnky), oznámí tuto skutečnost jako nesplacený závazek.
- **Zatímní list** – cenný papír na jméno, s nímž jsou spojena práva a povinnosti z nesplacených akcií. Do formuláře je třeba uvést počet akcií, které nahrazuje.
- **Podíly v obchodních korporacích** – včetně zahraničních nebo evropských

Oznámení o **příjmech** a závazcích (§ 11)

- **Příjmy** - jakékoliv peněžité příjmy nebo jiné majetkové výhody, zejména:
 - dary (s výjimkou darů uvedených v oznámení o majetku podle § 10)
 - odměny,
 - příjmy z podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti,
 - dividendy nebo jiné příjmy z účasti nebo činnosti v podnikajících právnických osobách získané během výkonu funkce,
 - plnění z pojistných událostí
 - finanční prostředky získané prodejem majetku
 - výhry z loterií nebo věcné benefity (zájezdy, poukazy, vstupenky atd.)
- pokud **souhrnná výše** přesáhne v kalendářním roce 100 000 Kč
 - do souhrnu se nezapočte:
 - **plat** nebo odměna za výkon veřejné funkce (za níž se přiznává oznámení)
 - **příjem manžela** nebo partnera
 - **dary**, jejichž cena je nižší než 10 000 Kč,

Oznámení o příjmech a **závazcích** (§ 11)

- **Vstupní oznámení** - nesplacené závazky, které má ke dni předcházejícímu dni zahájení výkonu funkce - pouze **nesplacené závazky převyšující v jednotlivém případě částku 100 000 Kč**
- **Průběžné oznámení** - nesplacené závazky vzniklé v průběhu výkonu funkce, pokud **souhrnná výše závazků** přesáhla k 31. prosinci kalendářního roku, za nějž se oznámení podává, částku 100 000 Kč
- **Zejména:** půjčky, úvěry, **nájemné**, závazky ze smlouvy o nájmu s právem koupě nebo směnečné závazky
- **Další příklady:**
 - *Závazky ze zákona - např. povinnost k náhradě škody ze zaviněného protiprávního jednání, vyživovací povinnost vůči dětem nebo manželovi či manželce)*
 - *Závazky na základě úředního rozhodnutí - např. rozhodnutí soudu nebo přestupkového orgánu, soudní vypořádání SJM*
 - *Závazky ze smlouvy - např. dluh ze spotřebitelského, podnikatelského či hypotéčního úvěru, dluh z nájemní smlouvy či smlouvy s telefonním nebo internetovým operátorem, smluvní vypořádání SJM*
 - *Závazky z jednostranného právního jednání - např. povinnost z veřejného příslibu*

Zveřejňování údajů z registru oznámení – od 1.1.2021

- § 13 (3): Každý má právo bezplatně nahlížet prostřednictvím veřejné datové sítě **v rozsahu stanoveném tímto zákonem do registru oznámení (...)** **na základě žádosti.**
- **Rozsah nahlížení:**
- **uvolnění zastupitelé** (+ neuvolněný primátor, náměstek, starosta, místostarosta a radní městské části nebo obvodu statutárního města nebo hl. města Prahy
 - v rozsahu **oznámení o činnostech** (§ 9), **nemovitostech, cenných papírech a podílech** (§10 odst. 2 písm. a) až c), **peněžité příjmy a jiné výhody** (§ 11 odst. 2 písm. a)), s výjimkou data a místa narození veřejného funkcionáře a identifikace nemovité věci,
- **neuvolnění starostové, místostarostové (dvojkových a trojkových obcí), radní (trojkových obcí)**
 - v rozsahu **oznámení o činnostech** § 9, **nemovitostech, cenných papírech a podílech** (§10 odst. 2 písm. a) až c), s výjimkou data a místa narození veřejného funkcionáře a identifikace nemovité věci
- **veřejní funkcionáři uvedení v § 2 odst. 2 (vedoucí úředníci)**
 - v rozsahu **oznámení o činnostech** (§ 9), **nemovitostech a podílech** (§ 10 odst. 2 a, c), **peněžité příjmy a jiné výhody** (§ 11 odst. 2 písm. a) s výjimkou data a místa narození veřejného funkcionáře a identifikace nemovité věci.

Vedení registru oznámení – kontrola

- **Každý má právo sdělit** evidenčnímu orgánu skutečnosti, které nasvědčují nepravdivosti nebo neúplnosti údajů uvedených v oznámeních
 - evidenční orgán do 30 dnů ode dne obdržení sdělení oznámí tomu, kdo sdělení podal, jak bylo s jeho sdělením naloženo.
 - úmyslný nepravdivý podnět: trestný čin pomluvy (event. přešupek) + ochrana osobnosti
- Evidenční orgán **porovnává údaje uvedené v registru oznámení s údaji uvedenými v jiných informačních systémech** – návrh na přestupkové řízení **správnímu orgánu příslušnému k projednání správních deliktů**

The screenshot shows a web application interface with a dark red header. The header contains navigation links: "Hlavní stránka", "Podnět k prošetření", "Žádost o nahližení na neveřejné oznámení", "Zákon o střetu zájmů", and "Přihlásit se jako" with a dropdown arrow. Below the header, the page title is "Funkcionář / Detail funkcionáře". The main content area is a form with the following fields:

Titul před	JUDr. PhDr.	Jméno	Petr
Příjmení	Kolář	Titul za	Ph.D.
Funkce	Funkce místostarosta / zástupce starosty	Organizace	Město Veselí nad Moravou
Oznámení	Nenalezeno žádné oznámení.		

At the bottom of the form, there is a dark red button labeled "PODÁT PODNĚT".

Deliktní odpovědnost - přestupky

- **Pokuta 1.000 až 50.000,- Kč**
 - **neoznámení osobního zájmu**
 - **uvede zjevně nepřesné, neúplné nebo nepravdivé údaje nebo neučiní oznámení v řádné lhůtě**
- **Pokuta 1.000 až 250.000,- Kč**
 - vykonává funkci nebo činnost, která je neslučitelná s výkonem funkce veřejného funkcionáře,
 - je provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku
 - pobírá odměnu v rozporu se zákonem
- **Pokuta 1.000 až 500.000,- Kč**
 - poruší zákaz výkonu činnosti po stanovenou dobu od skončení výkonu funkce
- **projednává v přenesené působnosti městský úřad ORP**
 - nelze projednat v blokovém nebo příkazním řízení
 - nelze uložit napomenutí (s výjimkou § 23 odst. 1 písm. f)
- *podaných podnětů k zahájení přestupkového řízení*
 - **2018 - 7.568**
 - **2019 - 6.884** (z toho 5.596 u průběžných oznámení)
 - **2020 – 1869** (z toho 1.055 u průběžných oznámení)

Péče řádného hospodáře a odpovědnost za způsobenou škodu

§ 159 NOZ: (1) Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s **nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí**. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

(3) Nenahradil-li člen voleného orgánu právnické osobě škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, ačkoli byl povinen škodu nahradit, ručí věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na právnické osobě nemůže domoci.

§ 20 odst. 2 NOZ: *„Právnické osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž byly zřízeny; ustanovení tohoto zákona se použijí jen tehdy, slučuje-li se to s právní povahou těchto osob.“*

- člen představenstva odpovídá za řádný (v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře jsoucí) výkon funkce nikoliv za výsledek své činnosti (sp. zn. 29 Cdo 2363/2011)
- teprve je-li zjištěno, že jednatel společnosti **nevynaložil úsilí** odpovídající hlediskům péče řádného hospodáře, lze zvažovat, zda je povinen společnosti nahradit újmu vzniklou v důsledku takového jednání. (29 Cdo 5036/2015)
- důkazní břemeno o tom, že jednal s péčí řádného hospodáře, je **tíží žalovaného** (sp. zn. 29 Cdo 3542/2011)

Péče řádného hospodáře a odpovědnost za způsobenou škodu – členové orgánů obcí a krajů

- **§ 2910 NOZ:** Škůdce, který **vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem** (...) nahradí poškozenému, co tím způsobil.
 - *právní vztah mezi právnickou osobou a voleným orgánem nebo jeho členem není vztahem pracovněprávním – nelze aplikovat regres !!!*
- *„...Starosta ve své funkci nepožívá nějaké imunity, která by ho zbavovala odpovědnosti za škodu jím způsobenou, nýbrž jako každá jiná fyzická osoba nese odpovědnost za své jednání či opomenutí, v jehož důsledku vznikla jinému majetková újma. Ani „politická odpovědnost“ osoby vykonávající veřejnou funkci nezakládá důvod ke zproštění její odpovědnosti za způsobenou škodu...“.*
 - *Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 22. února 2005 (sp.zn. 25 Cdo 1319/2004)*
- **§ 79 OZř – (...) odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce (...) se řídí zákoníkem práce.** Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance

Povinnost účelného a hospodárného nakládání s obecním majetkem dle zákona o obcích

- § 38 odst. 1: *Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku.*
 - § 38 odst. 6: Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy **a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.**
 - § 38 odst. 7: Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby **nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.**
- **od 2. září 2017 – novela obecního zřízení (zákon č. 257/2017 Sb.)**
- § 38 odst. 1, věta třetí: **: Porušením povinností stanovených ve větě první a druhé není takové nakládání s majetkem obce, které sleduje jiný důležitý zájem obce, který je řádně odůvodněn.**

Odchylka od ceny obvyklé ...

- § 39 odst. 2 Ozř (§ 18 odst. 2 KrZř): Při úplatném převodu majetku se cena sjednává **zpravidla** ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. **Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.**
 - konkretizace „obecného“ § 38 odst. 1 - platí **přiměřeně pro všechny dispozice**
 - judikatura dovozuje jak **pro prodej obecního majetku** (*nutno odůvodňovat nižší než obvyklou cenu*), tak **pro koupi obecního majetku** (*nutno odůvodňovat vyšší než obvyklou cenu*)
 - „**Povinnost obce řádně hospodařit se svým majetkem nelze** – v případě zamýšleného prodeje obecního majetku – **kategoricky vázat toliko na ,nejvyšší cenovou nabídku‘**, a to již s ohledem na § 2 odst. 2, jenž stanoví, že obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“ (NS 30 Cdo 3741/2015)

Neplatnost právních jednání obcí z důvodu porušení zákona

Zákon o obcích i o krajích *výslovně* předpokládá neplatnost právních jednání (uzavřených smluv) pro porušení zákona:

- A. uzavření smlouvy bez **zveřejněného záměru** (§ 39 odst. 1 OZř;)
- B. uzavření smlouvy (právní jednání) bez **předchozího schválení radou nebo zastupitelstvem obce** (§ 41 odst. 2)
- C. převzetí ručitelského závazku v rozporu s § 38 odst. 3 zákona o obcích (§ 38 odst. 4) – *6 zákonných výjimek*
- D. **neodůvodnění zásadní odchylky při úplatném převodu majetku od obvyklé ceny** (§ 39 odst. 2 zákona o obcích; **28 Cdo 3950/2010**)
- E. Nezveřejnění smlouvy dle zákona o registru smluv (od 1.7.2017)

**Děkuji
za
pozornost !!!**

petr.kolar@vsci.cz

